

Länsstyrelsen
Västerbotten

Värdebeskrivning

1(11)

Diarienummer

2014-02-17

500-1521-2013

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIV I VÄSTERBOTTENS LÄN

Områdesnummer och områdesnamn

Nummer: 2

Namn: Södra Lapplandsfjällen

Kommuner

Vilhelmina (62), Dorotea (25)

Area

Totalt 463 100 ha

33 400 ha vatten (Lantmäteriets fastighetskarta 2014)

Huvudkriterier

1. Område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturlandskapet.
2. Område med särskilt goda förutsättningar för land- och vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Stödskriterier

1. Berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljö
 - Intresseväckande natur- och kulturvärden
 - Orördhet
 - Stillhet, tystnad och låg ljudnivå
 - Tilltalande landskapsbild
 - Omväxling
 - Särprägel
 - Sällsynta växter och djur
 - Artrikedom
2. Goda naturgivna förutsättningar för friluftsliv
 - Lämplig terräng och variationsrik natur
 - Bra vattenkvalitet t.ex. drickbart vatten i sjöar och vattendrag
 - Område där man kan bedriva friluftsliv förhållandevis ostört ("vildmarkspräglade områden")
 - Förekomsten av sammanhängande gröna stråk
 - Vattenanknutna friluftaktiviteter t.ex. fritidsfiske och paddling
 - Goda marker för småviltjakt
3. Goda förutsättningar för att behålla och förbättra värden
 - Naturvärden som kan bestå även vid ökad besöksfrekvens
 - Förutsättningar att vårda området
 - Förekomst av infrastruktur till och inom området

- Förekomst av anläggningar för friluftslivet
- Möjlighet att bevara områden utan omfattande anordningar ("vildmarkspräglade områden")
- Frånvaro av hinder för områdets användning för friluftsändamål

Friluftaktiviteter

Friluftsliv inom riksintresset innefattar såväl upplevelsevärden som aktiviteter. Definitionen av friluftsliv är "vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling".

Inom södra Lapplandsfjällen finns särskilt goda förutsättningar för natur- och kulturupplevelser, fritidsfiske, fågelskådning, hundspann, klättring, längdskidåkning, naturstudier, paddling, ridning, skoteråkning längs leder, småviltjakt, snowboard, svamp- och bärplockning, terrängcykling, turåkning på skidor, utförsåkning på skidor, vandring och övernattning/tältning.

Området har också goda förutsättningar för bl.a. geocaching, löpning, snöskovandring.

Beskrivning av områdets värden

Södra Lapplandsfjällen är ett stort fjällområde med storslagen vildmark. Det innehåller många naturtyper från högfjäll och vidsträckta fjällplatåer till dalgångarnas björk- och fjällnära barrskogar och vattendrag. Fjällområdet erbjuder många storslagna scenerier som Marsfjällsmassivet (Maaresvaerie) och Stekenjokkplatån (Stihkenjohke). Området har ett mycket rikt växt och djurliv med förekomst av de flesta skandinaviska arter knutna till fjällmiljö.

Turistvägarna Konstvägen 7 älvar, Sagavägen och Vildmarksvägen (väg 1067) leder besökare in i området. Södra Lapplandsfjällen erbjuder dels aktiviteter som är knutna till anläggningar som t.ex. snowboard och utförsåkning på skidor dels aktiviteter som till stora delar bygger på lugn och avskildhet samt orörd och oexploaterad natur som bl.a. natur- och kulturupplevelser, fritidsfiske, småviltjakt, turåkning på skidor, terrängcykling och vandring. Inom området finns statliga sommar-, vinter och skoterleder vilket gör området tillgängligt för vandring, turåkning på skidor och skoteråkning. Det finns många rastplatser, övernattningsstugor och drickbart vatten i sjöar och vattendrag. Borgafjäll (Buarkantjahke), Klimpfjäll (Klimhpe) och Kittelfjäll (Stuore Giemnie) är exempel på orter med större skidanläggningar för utförsåkning. Fisket är tillgängligt både sommar och vinter och de flesta sportfiskemetoder kan tillämpas. Det finns goda möjlighet till småviltjakt i fjällmiljö och i skogslandet.

Södra Lapplandsfjällen har under mycket lång tid nyttjats för renbete och för samernas och ortsbefolkningens jakt- och fiske. Området har en stor mängd fornlämningar och kulturmiljöer samt historier knutna till landskapet. Intressanta besöksmål är t.ex. kyrkstaden Fatmomakke (Faepmie), Norgefarargården i Klimpfjäll och samevistet Sutme (Sodteme).

Det finns goda förutsättningar att bibehålla områdets värden i och med att fjällområdena till stor del utgörs av riksintresse för obrutna fjäll (enl. 4 kap

miljöbalken), är naturreservat och/eller natura 2000-områden. I området finns permanenta skoterförbudsområden och betydande arealer ligger på statens mark. Inom stora delar av Södra Lapplandsfjällen förvaltas bl.a. fiske, jakt och statliga leder av Länsstyrelsen och möjligheterna att köpa jakt- och fiskekort är väl tillgodosedda. Några av besöksmålen i Södra Lapplandsfjällen ingår i länets turistprogram "Sevärt" samt är turistmål med Trafikverkets brun/vita vägvisning t.ex. Fatmomakke, Trappstegsforsen och Marsfjällen.

Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden:

Områdets karaktär av opåverkad fjällnatur bibehålls. Särskild vikt läggs vid att bevara de delar som kännetecknas av orördhet och större sammanhängande gröna stråk ("vildmarkspräglade områden") liksom områden som erbjuder stillhet och tystnad.

Åtgärder för att bevara och utveckla områdets värden för friluftslivet:

- Bevarande och skötsel av för friluftslivet intressanta natur- och kulturmiljöer samt en långsiktigt hållbar rennäring. Det innefattar också fortsatt inventering och uppföljning av naturtyper, arter, fornlämningar och kulturhistoriska miljöer för att säkerställa långsiktigt bevarande och bra information till besökare.
- Säkerställa delområden med lägre grad av infrastruktur, service och friluftsanläggningar för att möjliggöra tysta och vildmarkspräglade upplevelser, kombinerat med delområden med högre grad av tillgänglighet. Exempelvis antal jaktdygn inom delområde eller lokalisering av leder och vägar.
- Stärka områdets möjligheter till natur- och kulturupplevelser samt utöva olika friluftaktiviteter genom t.ex.
 - bra information bl.a. med avseende på marknadsföring, natur- och kulturvägledning, fiskeinformation, webb, appar, kartor och skyltning om intressanta besöksmål.
 - säkerställa goda allmänna kommunikationer till området som t.ex. buss, tåg och flyg.
 - underhåll av vägar till och inom området.
 - goda möjligheter att röra sig mellan för friluftslivet intressanta platser med exempelvis buss, inkluderat nödvändig infrastruktur som parkeringar, möjligheter att sjösätta båt, kajak med mera.
 - skötsel och nyanläggning av friluftsanläggningar som leder, övernattningsstugor, rast- och fiskeplatser.
 - utbud av olika övernattningsalternativ och möjlighet att köpa mat.
 - tillgängligt dricksvatten av god kvalitet.
 - utveckling av långsiktigt hållbar turism, exempelvis guidade turer, jakt och fiske.

- bra möjligheter att köpa jakt- och fiskekort samt hyra utrustning för olika friluftaktiviteter som till exempel cykel, skid- och fiskeutrustning.
- Lokalisering och utformning av anläggningar och friluftaktiviteter så att värdefulla natur- och kulturmiljöer inte försämras. Till exempel förebygga erosion eller slitage genom bl.a.
 - kanalisering av besökare till rastplatser och längs leder i de delar som nyttjas mest intensivt.
 - ett väl förvaltad och långsiktigt hållbart fiske.
- Samordning av olika friluftsupplevelser och aktivitetens behov vid planering av områdets nyttjande, exempelvis i samband med lokalisering av skoter- och skidleder, överflygningar på låg höjd och vintersportanläggningar.
- Samverkan mellan olika aktörer (t.ex. kommun, länsstyrelsen, fiskevårdsområden, fjällsäkerhetskommittéer, natur- och friluftorganisationer, lokala föreningar, rennäring och turistorganisationer) vid planering, lokalisering och drift av friluftsanläggningar för ett långsiktigt hållbart nyttjande av området.

Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden:

- Åtgärder som i sig eller i kombination med andra ingrepp påverkar områdets förutsättningar för natur- och kulturupplevelser samt möjligheten att bedriva friluftaktiviteter som t.ex. fiske, jakt, naturstudier, skidåkning och vandring. Områdets upplevelsevärden kan reduceras av exempelvis
 - ljud- och ljusstörningar samt försämrade landskapsbild från vildmarkspräglade områden och för friluftslivet intressanta besöksmål, leder, rastplatser, utsiktspunkter o.dyl.
 - anläggningar, stängsel eller privatisering som ger försvårad åtkomst till för friluftslivet intressanta platser.
- Åtgärder som försvårar möjligheterna att utöva rennäring i området.
- Negativ påverkan på för friluftslivet viktiga mark- och vattenmiljöer genom t.ex. föroreningar, försurning och grumling av vattenmiljöer, vattenreglering, vandringshinder för fisk, omfattande avverkningar, grävning och schaktning i intressanta geologiska miljöer, överfiske, för hårt jakttryck, inplantering av främmande arter, spridning av sjukdomar samt andra störningar på djur- och fågellivet eller lek-områden för fisk.

Områdets huvuddrag

Södra Lapplandsfjällen bjuder på stor variation från dalgångarna med sjöar och älvar till vidsträckt öppna alpina hedmarker och kalfjällsmassiv. Större sammanhängande fjällområden med vildmarks-karaktär finns i Marsfjällsmassivet, Vardo-, Laster- och Fjällfjället (Vaartoeviele, Laasterviele, Vie-

lie), Norra Borgafjällen (Böörkeje) och Gitsfjället (Gähtjoevielie). Marsfjället är områdets högsta topp, 1 589 m.ö.h., med fina glaciärnischer. Storslagna, lättgångna högfjällplatåer med hedvegetation finns bl.a. vid Stekenjokk och Satsfjället (Saadtsvielie). Fina utsiktspunkter är t.ex. Lebnnjiesnjenue och Graipesvare (Kraejhpiesvaarie).

Den stora tillgången på vidsträckta och orörda fjällområden ger möjlighet till ett aktivt friluftsliv. Flera större turistvägar t.ex. Konstvägen 7 älvar (Holmsund - Borgafjäll), Sagavägen (från Helgelandskusten förbi Kittelfjäll och Vilhelmina till Örnköldsvik) och Vildmarksvägen (Strömsund – Stekenjokk – Klimpfjäll) leder besökare in i området. Övernattningsmöjligheter av olika slag erbjuds längs dalgångarna men finns också i form av öppna stugor och kojor på fjället och i några naturreservat.

Förutsättningarna för varierad jakt och fiske i olika biotoper är mycket goda året runt. Det finns fiske både i fjällmiljö och skogslandet som passar såväl den avancerade flugfiskaren som barnfamiljen. Fiskbestånden utgörs i huvudsak av röding och öring i de högre regionerna. På lägre nivåer och i dalgångarna tillkommer harr, lake, abborre och sik. I Södra Lapplandsfjällen finns några särskilt värdefulla vatten som upplåts varsamt mot ett kvoterat antal fiskedagar: Vojmán (Våajmoe), Granån, Girisån (Gijrejeano), Ransarån (Raentserenjohke), Slipsikån (Sliptjehkenjeano) samt tjärnarna mellan Slipsiken (Sliptjehke) och Autjojaure (Aavtjoejaevrie). Populärt isfiske på bl.a. Gitsjön (Gähtjere). Det finns jaktområden både nära väg och mer otillgängligt där det behövs flera dags vandring eller helikoptertransport. Södra Lapplandsfjällen erbjuder möjlighet till småviltjakt i fjällmiljö på ripa, t.ex. vid Östra och Västra Fjällfjället och Södra Gardfjället (Klipentjahke), samt i skogslandet efter tjäder och orre, t.ex. i Matskanområdet (Matskere), som också har bra fiske och öppna stugor.

Backar för utförsåkning finns vid de större turistorterna liksom spår för längdskidåkning, stigar för vandring och terrängcykling. Kittelfjäll och Klimpfjäll är kända för sina goda förhållanden för snowboardåkning och terrängcykling. Off-piståkning med helikopter och/eller vessla erbjuds bl.a. i Borgafjäll och Kittelfjäll. På Stekenjokkplatån håller sig skidföret långt in i juni. Södra Lapplandsfjällen har flera branta klippväggar som erbjuder bra klättring året runt t.ex. Borkafjäll (Buarkanvaerie). Bra isklättring har också vattenfallet Brudslöjan vid Saxnäs. Stora delar av fjällområdena ligger inom områden med terrängkörningsförbud. Det statliga ledsystemets nätverk av sommar-, vinter och skoterleder gör dessa områden tillgängliga året runt. ”Tysta områden” där endast samernas skoteråkning och bevakning genomförs finns bl.a. vid Marsfjället. Både Vilhelmina och Dorotea kommun har kompletterande skoterleder främst i dalgångarna.

Södra Lapplandsfjällen har en rik fauna med arter som ren, fjällräv, fjälluggla, jaktfalk, utter och järv. På sluttningarna vid Marsliden (Rovpe), Gitsfjället och vid Vojmán växer artrika björkskogar med högorter som bl.a. toltta, smörbollar och nordisk stormhatt. Botaniskt intressanta områden finns också exempelvis vid Graipesvare-Murfjället (Kraejhpiesvaarie - Movrenvaerie), Rotikken och söder om Kittelfjäll där serpentin gett upphov till krävande vegetation med bl.a. fjällnejlika, fjällarv, isstarr och isdraba. Artrika kalkpåverkade ängsmarker finns bl.a. vid Arefjället (Aarebatje), Västra Var-

dofjället och Lasterfjället. I de vildmarkspräglade fjällnära barrskogarna i Matskanområdet, Njakafjälls och Kalvtjärnarnas naturreservat finns goda chanser att se bl.a. älg, tjäder, lappmes och lavskrika samt spår av bl.a. tretåig hackspett, björn och lo.

Fågellivet är rikt och varierat i de olika naturtyperna. Södra Lapplandsfjällen har flera stora myrområden med häckande våtmarksfåglar som t.ex. myrsnäpa, svartnäpa, enkelbekasin bl.a. vid Rapkesvuemie, Rödingsjö naturreservat och Vojmåns delta vid Bergsjön. Det finns goda möjligheter att studera olika glacifluviala bildningar bl.a. i Remdalen (Tjoelmenvaegkie) där en hög ås löper genom dalen, Kittelfjälls djupa raviner, rogenmoränerna vid Autjojaure och Marsfjällets välutvecklade glaciärnischer. I bäckarna på Gitsfjällets sluttningar finns fossilförande orstenar.

Inom området finns det gott om bäckar och små sjöar med vatten som går att dricka. Det underlättar möjligheterna till längre turer i fjällområdet. Större vattendrag är t.ex. Vojmán, Ransarån och Saxån (Suevniojohke). Vapstälven (Vaapstejeano), är det största vattendraget i Sverige som rinner västerut. Vapstälven har bitvis en praktfull dalgång och strax innan Norge passerar älven Skalmodals naturreservat. Södra Lapplandsfjällen har gott om vackra forsar med rastplatser t.ex. Trappstegsforsen, Fiskonfallet, Bullerfallet och Bijeliteforsen. Goda möjligheter att paddla erbjuds t.ex. i Vojmán mellan Avasjön (Aevjere) och Fättjaur (Faahrtjere) och den meanderande Dalsån (Gajhrejeano).

Det är för friluftslivet ett mervärde att det bedrivs aktiv renskötsel i Södra Lapplandsfjället och att det finns lokalbefolkning med god kunskap om områdets jakt- och fiskemarker. Äldre samiska kulturmiljöer finns t.ex. inom Svartbäcksområdet (Tjeehpesjohke) och Risfjället-Rissjön (Rejseje-Rijsjjaevrie). Intressanta besöksmål är också samevistena Klitvallen (Klijhpenvaellie), Sutme, Storviken och Vielmiesmehke, Tomasvallen vid Bijelite, Lillmånkesstuga samt Fatmomakke kyrkstad, varav några ännu används.

I Södra Lapplandsfjällen finns en stor mängd registrerade fornlämningar och kulturmiljöer. För fjällen typiska spår från stenålderstid kan studeras i form av boplatser med stalotomter (hyddbottnar), kokgropar samt fångstgropssystem t.ex. vid Remdalen och Kvarnforsen vid Dikanäs. Det finns också ett rikt yngre kulturarv från slutet av 1700-talet och 1900-talet då Vilhelmina kolonialiserades och nybyggare slog sig ner. Exempel på detta är t.ex. ängs och slättermarkerna och ladorna bl.a. vid Kittelfjäll, Klimpfjäll, Lövberg (Tjijrie), Matsdal (Gajhrege), Skidberget och Eriksberg samt spår av myrslätter på våtmarkerna och fjällägenheterna Vardofjäll, Gielas, Bojtiken (Buajtahke) och Virisen. Om nybyggarnas livsvillkor vittnar också Pålssons stuga i Marsliden och den gamla norgefararleden som utgår från Norgefarargården i Klimpfjäll genom Durenskalet och Remdalen till handelsplatserna i Norge. Norgefararleden är idag en vandrings-, skid- och skoterled och de öppna övernattningsstugorna vid Ransarn (Raentsere) är gamla nybyggen och övernattningsstugor som användes vid handelsresorna till Norge, t.ex. Tjåkkele.

Områdets avgränsning

Södra Lapplandsfjällen gränsar i väster mot Norge, i söder mot Jämtlands län och i norr mot Storumans kommun. Området bildar tillsammans med angränsande riksintressen för friluftslivet ett sammanhängande område med fjällnatur. Vid länsgränsen i söder gränsar Södra Lapplandsfjällen till riksintresse för friluftslivet i Jämtlands län. I norr ansluter Södra Lapplandsfjällen till riksintresset Vindelfjällen i Storumans kommun.

Riksintresset för Södra Lapplandsfjällen hette tidigare Vilhelminafjällen. De delar av Vilhelminafjällen som låg inom Storumans kommun ingår numera i riksintresset för friluftsliv Vindelfjällen.

Området är avgränsat i skala 1:50 000. Det innebär att gränserna inte ska tolkas som exakta vid användning av större skala. Åtgärder utanför såväl som innanför riksintressets gränser kan påverka områdets värde för friluftslivet beroende på vad som görs och vilka typer av friluftsliv som utövas inom det berörda området. Namn på platser anges i enlighet med Lantmäteriets kartor.

Planering och säkerställande

Området berörs av följande skyddsformer:

- Naturreservat: Marsfjället, Njakafjäll, Gitsfjällets, Skalmodal, Rödingsjö, Kalvtjärnarna
- Naturminne: Voullelite
- Kulturresevat: Fatmomakke
- Ramsarområde: Blaikfjället-Gitsfjället
- Natura 2000: Gitsfjället (SE0810057), Marsfjället (SE0810059), Skalmodal (SE0810060), Satsfjället (SE0810439), Rödingsjö (SE0810347), Kalvtjärnarna (SE0810350), Dikasjön (SE0810374), Guortabäcken (SE0810386) Vardo- Laster- och Fjällfjällen (SE0810394), Virisens vattensystem (SE0810395), Daune (SE0810396), Södra Gardfjället (SE0810397), Norra Borgafjäll (SE0810398), Vojmsjölandet (SE0810399), Skansnäsån (SE0810488), Njakafjäll (SE0810513)
- Byggnadsminne statligt: Norgefarargården i Klimpfjäll, Ricklundgården i Saxnäs
- Terrängkörningslagen: Områden med terrängkörningsförbud och statliga sommar-, vinter- och skoterleder enligt terrängkörningslagen
- Rennäringslagen t.ex. får upplåtelse endast ske om det inte är till avsevärd olägenhet för renskötseln eller leder till besvärande intrång i sameby medlemmars rätt till jakt eller fiske
- Fornlämningar och kulturmiljöer enligt Kulturmiljölagen
- Strandskydd 7 kap 13-18 §§ miljöbalken

Grundsjömyran ingår i Naturvårdsverkets nationalparksplan. Arbeta pågår med att bilda naturreservat av domänreservaten Daune, Norra Borgafjällen, Satsfjället och Södra Gardfjället.

Andra riksintressen som berörs

- Riksintresse för Naturvård 3 kap 6 § Miljöbalken: Are-Vardo-Latser-Fjällfjällen (NRO24008), Virisen (NRO240009), Klimpfjäll (NRO24125), Lövberg(NRO24126), Autjojaure (NRO24098), Gitsfjället/Blaikfjället NRO24015), Marsfjället-Kittelfjäll (NRO24011), Marsåns våtmark (NRO24133), Gitsfjället/Blaikfjället (NRO24015), Skansån-Dalsån (NRO24010), Bångnäs-Klitthälla (NRO24031), Kalvberget (NRO24016)
- Natura 2000: Se under rubriken "Planering och säkerställande"
- Riksintresse för Kulturmiljövård 3 kap 6 § Miljöbalken: (
- Kittelfjäll (KRO24045), Fatmomakke (KRO24046), Svartsjöbäck-området (KRO24048), Ransarnområdet (KRO24049), Remdalen (KRO24050), Risfjället – Rissjön (KRO24051)
- Riksintresse för Rörligt friluftsliv och turism 4 kap 2 § Miljöbalken
- Riksintresse för Obrutet fjäll 4 kap 5 § Miljöbalken: Marsfjällen – Vardofjället och Borgafjällen
- Riksintresse för Vattendrag med förbud mot vattenkraft 4 kap 6 § Miljöbalken: Vapstälven, Ransarån, Övre Vojmån, Saxån, Långseleån
- Riksintresse för rennäringen 3 kap 5 § Miljöbalken: Året-runtmarker för Vapsten, Vilhelmina norra, Vilhelmina södra och Voernese samebyar.
- Riksintresse för värdefulla ämnen och material 3 kap 7 § Miljöbalken: Kittelfjäll

Övrigt underlag

Södra Lapplandsfjällen omfattas av översiktsplan för Vilhelmina (2000) och Dorotea (1990) kommuner. Fördjupade översiktsplaner finns för Kultsjödalen (2000), Vojmådalen (2000) och Kittelfjäll (2012) samt Vindkraftsplan (2009). Arbetet med ny översiktsplan är påbörjat för bägge kommunerna tillsammans med Åsele (2013). Området omfattas också av bevarandepaner för natura 2000 områden och skötselplaner för naturreservat.

Referenser

Strategier och planer

Dorotea kommun. 1990. *Översiktsplan*.

Dorotea, Vilhelmina och Åsele kommuner. 2009. *Södra Lappland Vindkraftsplan – tillägg till översiktsplan för Dorotea, Vilhelmina och Åsele kommuner*.

Dorotea, Vilhelmina, Åsele kommun. 2010. *Södra Lappland med sikte mot 2030 Förutsättningsanalys – underlag för visionsarbete i översiktsplaneringen*.

Länsstyrelsen i Norrbottens län. 1996. *Fjällägenheternas natur- och kulturmiljövärden rapport från 1995 års inventering*. Rapportserie 1:1996.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1991. *Västerbotten genom tiderna. Del 1. Kulturmiljöer av riksintresse i Västerbottens län*. Meddelande 2:1991.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1992. *Skötselplan för Gitsfjället naturreservat Dorotea och Vilhelmina kommuner*.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1992. *Skötselplan för Marsfjällets naturreservat Vilhelmina kommun*.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2000. *Skötselplan för Njakafjälls naturreservat*.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2001. *Riksintressen för naturvård Västerbottens län*. Meddelande 4:2001.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2004. *Bevarandepan Dikasjön*.

- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Södra Lapplandsfjällen - Förutsättningar för hållbar utveckling*. Meddelande 8:2005.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Södra Lapplandsfjällen - Förutsättningar för hållbar utveckling*. Rapportunderlag. Meddelande 9:2005.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Skalmodal*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Rödingsjö*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Kalvtjärnarna*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Satsfjället*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Daune*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Vardo- Laster- och Fjällfjällen*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Virisens vattensystem*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Södra Gardfjället*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Bevarandeplan Norra Borgafjäll*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2007. *Skötselplan för Skalmodal naturreservat i Vilhelmina kommun*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2007. *Skötselplan för naturreservatet Rödingsjö i Dorotea kommun*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2007. *Bevarandeplan Njakafjäll*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av våtmarker i Västerbottens län*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av sjöar och vattendrag i Västerbottens län*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Bevarandeplan Marsfjället*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Bevarandeplan Gitsfjället*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Bevarandeplan Skansnäsån*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Bevarandeplan Vojmsjölandet*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Skötselplan för Kalvtjärnarnas naturreservat i Dorotea kommun*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2012. *Kulturmiljöstrategi Strategi och tillståndsbeskrivning för kulturmiljöverksamheten 2012-2014*. Meddelande 17:2012.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2012. *Bevarandeplan Guortabäcken*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2013. *Hur mår miljön i Västerbottens län? Uppföljning av miljötillståndet Länsstyrelsens arbete för att nå miljömålen*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2014. *Skötselplan för kulturresevatet Fatmomakke kyrkstad*.
- Naturvårdsverket. 2004. *Skyddsvärda statliga skogar: Jämtlands och Västerbottens län*. Rapport 5343.
- Naturvårdsverket. 2005. *Skyddsvärda statliga skogar. Västerbottens län*. Rapport 5474.
- Naturvårdsverket. 2007. *Myrskyddsplan för Sverige, objekt i Västerbottens län*. Rapport 5669.
- Naturvårdsverket. 2008. *Nationalparksplan för Sverige*.
- Vilhelmina kommun. 2000. *Översiktsplan*.
- Vilhelmina kommun. 2000. *Fördjupad översiktsplan för Kultsjödalen, del av översiktsplan 2000*.
- Vilhelmina kommun. 2000. *Fördjupad översiktsplan för Vojmådalen, del av översiktsplan 2000*.
- Vilhelmina kommun. 2012. *Fördjupad översiktsplan för Kittelfjäll*.

Information om området t.ex. inventeringar

- Alexandersson, U. 2000. *FjällAgendan slutrapport från FoU-projekt om hållbart nyttjande av naturresurser i fjällen*.
- Eriksson, B. Musall A-G. Rönnqvist, A. (Red.) 2005. *Byar i Dorotea*.
- Ewald, L. 2012. *Kittelfjäll från bondesamhälle till skidparadis*.
- Gavelin, T. 2006. *Marsliden 150 år*. Bernhard Nordh-sällskapets årsskrift.
- Hed, E., Myrnes Steinrud, M. (red.) 2004. *Tre kulturers landskap Möten i gränsland*.
- Hellström, Å. 2010. *Gårdar och boende i Marsliden*.
- Karlsson, A. 1999. *En bit Västerbotten en guide till länets sevärd natur och kultur*. Acta Bothniensia Occidentalis nr 22.
- Kjellström, R. 2012. *Nybyggjarliv i Vilhelmina 1 träd och växter som resurs*.
- Korhonen, O. 2010. *Samiska ortnamn och färdleder kring Fatmomakke, Faepmie*.

- Länsstyrelsen i Norrbottens län. 1996. *Fjällägenheternas natur- och kulturmiljövården*. Rapport från 1995 års inventering.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1977. *Området öster om Marsfjället en översiktlig naturinventering och områdesbeskrivning*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1996. *Kalvtjärnarna Skikki en översiktlig inventering av fjällnära skogsreservat med omgivningar*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2002. *Bevarande av samiska miljöer i Västerbottens län*. Meddelande 4:2002.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1985. *Naturinventering Gitsfjället*. Meddelande 1:1985.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1990. *Sambruksformer för markanvändningsintressen inom Vilhelmina kommun inventering handlingsprogram*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993. *Sambruksformer för markanvändningsintressen inom Dorotea kommun handlingsprogram*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993. *Våtmarker i Västerbottens län*. Meddelande 1:1993.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993. *Det värdefulla odlingslandskapet. Program för bevarande av natur- och kulturmiljövården*. Meddelande 2:1993.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2001. *Ängs- och hagmarker i Västerbottens län*. Meddelande 1:2001.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2004. *Ängs- och betesmarker i Västerbottens län*. Meddelande 2:2004.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2005. *Fågelinventeringar inom Vindelfjällens och Gitsfjällets naturreservat i Västerbottens län*. Meddelande 5:2005.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2012. *Kulturhistorisk utredning för kulturresevatsbildning för Fatmomakke kyrkstad, Vilhelmina kommun, Västerbottens län*.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2013. *Kyrkstaden Fatmomakke i historisk beslysning*. Meddelande 4:2013.
- Naturvårdsverket. 1986. *Det statliga ledssystemet i fjällen. Bakgrund och ledsystemets omfattning*.
- Nordstedt, G. 2010. *Fatmomakkes omland i historisk belysning*.
- Persson, PE. 1998 *Lappia Västerbottens älvar och fjäll*.
- Skogsstyrelsen. 2009. *Åtgärdsplanering i reglerade vattendrag - arbetsgång och åtgärdsförslag i övre Ångermanälven*.
- Sundin, B (red). 1994. *Västerbotten genom tiderna*. Acta Bothniensia Occidentalis nr 14.
- Sundvall, J. 2010. *Mountainbike i Sverige de bästa stigarna och de vackraste vyerna från Riksgränsen i norr till Kullaberg i söder*.
- Vilhelmina Model Forestry. 2003. *Njakafjäll skogligt demonstrationsområde*.
- Vilhelmina Model Forestry. 2003. *Bielite skogligt demonstrationsområde*.
- Vilhelmina Model Forestry. 2003. *Silisen skogligt demonstrationsområde*.
- Vägverket region norr. 2001. *Värdefulla vägmiljöer i Norrbottens och Västerbottens län*.
- Västerbottens geovetenskapliga förening. 2013. *Västerbottniska utflyktsmål med fokus på berg och jord*. Tidskriften Markkontakt nr 2:2013.
- Västerbottens museum. 1987. *Sevärd kultur. 108 utflyktsmål i Västerbotten*. Tidskriften Västerbotten 4:1987.
- Västerbottens museum. 1989. *Geologiska sevärdheter*. Tidskriften Västerbotten 3/4:1989.
- Västerbottens museum. 1993. *Till Änges*. Tidskriften Västerbotten 1/2:1993.
- Västerbottens museum. 1994. *Fatmomakke kyrkstad*. Sevärt småskrift nr 1.
- Västerbottens museum. 1995. *Vägen sju älvar*. Sevärt småskrift nr 7.
- Västerbottens museum. 1996. *Kulturspår i fjällen*. Tidskriften Västerbotten 3:1996.
- Västerbottens museum. 2010. *Fatmomakke samt riksintresset Svartsjöbäcksdalen, kunskapsunderlag med arkeologisk fördjupning Vilhelmina sn & kn Västerbottens län*.

<http://artportalen.se>
<http://www.dorotea.se>
<http://www.fiskekort.se>
<http://www.fjallsakerhetsradet.se>
<http://www.friluftsforskning.se>
<https://sites.google.com/site/iceblocket>
<http://www.konstvagen.se>
<http://www.lansstyrelsen.se/vasterbotten>
<http://www.lapplandturism.se>
<http://www.miljomal.nu>
<http://www.modelforest.se>
<http://www.raa.se>

2014-02-17

500-1521-2013

<http://www.ramsar.org>
<http://www.sagavegen.com>
<http://www.sevart.se>
<http://www.slu.se/artdatabanken>
<http://southlapland.se>
<http://www.sparfran1000ar.se>
<http://www.sverigeforaren.se>
<http://www.swedishlapland.com>
<http://www.trafikverket.se>
<http://www.vandring.se>
<http://www.wildernessroad.eu>
<http://www.vilhelmina.se>
<http://www.visitsweden.com>

Namn och datum

Lena Lundevaller och Nina Sandvik, 2014-02-17

Lena Lundevaller, komplettering 2016-04-28